

МЕТОДИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОСНОВНИЙ НАПРЯМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕК

Сафонова Тетяна Анатоліївна,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
старший викладач кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної
справи Харківської державної академії культури

*Розглянуто особливості методичної діяльності бібліотек як
основного напрямку інноваційного розвитку в сучасних умовах.*

Ключові слова: бібліотека, методична діяльність, інновації,
інноваційний розвиток, інформаційно-комунікаційні технології.

МЕТОДИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАК ОСНОВНОЕ НАПРАВЛЕНИЕ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ БИБЛИОТЕК

Сафонова Татьяна Анатольевна,
кандидат наук по социальным коммуникациям,
старший преподаватель кафедры информационного, библиотечного
и архивного дела Харьковской государственной академии культуры

*Рассматриваются особенности методической деятельности
библиотек как основного направления инновационного развития в
современных условиях.*

Ключевые слова: библиотека, методическая деятельность,
инновации, инновационное развитие, информационно-коммуникационные
технологии.

METHODOICAL ACTIVITY AS THE MAIN DIRECTIONS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF LIBRARIES

Safonova Tatiana,
Candidate of Sciences on Social Communications,
Chief Teacher of Department Informative, Library and Archived Business,
Kharkiv State Academy of Culture

*The features of methodical activity of libraries are examined as basic direc-
tion of innovative development in modern terms.*

Keywords: *library, methodical activity, innovations, innovative development, information-communication technologies.*

У сучасному суспільстві суттєво змінюється політика розвитку соціально-інформаційної сфери, орієнтуючи її на інноваційність, високу ефективність і певні зміни. Перспективи успішного розвитку мають тільки ті бібліотеки, що стають на інноваційний шлях перетворень. Але одночасно це складний і ризикований засіб організації діяльності, якому притаманні багато складностей і перешкод, характерних для реорганізаційних процесів, головними із яких є особливості та характер ставлення бібліотечних колективів до змін. Усе це потребує не тільки адаптації засобів і методів інноватики в бібліотечній сфері, але й пошуку підходів до створення необхідного інноваційного клімату. Для ефективного та адекватного здійснення інноваційної діяльності необхідно наукове осмислення умов її реалізації та якісна організаційна підтримка цього процесу.

Останнім часом відмічається все більш активний інтерес фахівців до нововведень у бібліотеках. Головна мета усіх інновацій в інформаційно-бібліотечній сфері – це високоефективне, якісне та комфортне обслуговування читачів. Впровадження нових інформаційно-комунікаційних технологій значно розширює коло послуг, які можуть надати бібліотеки та форми представлення бібліотечних продуктів та послуг.

Основними напрямками розвитку інноваційної діяльності в бібліотеках є:

1. Трансформація соціальної місії публічних бібліотек в сучасних умовах: гуманізація бібліотечної політики; розвиток бібліотеки як центру культурних та соціальних ініціатив.
2. Удосконалення формування універсального фонду, національного інформаційного ресурсу. Наукове опрацювання фонду.
3. Поліпшення стану інформаційного обслуговування в бібліотечних установах.
4. Подальший розвиток процесу забезпечення доступу до інформаційних ресурсів.
5. Підвищення оперативності виконання інформаційних запитів користувачів бібліотеки.
6. Ефективне використання інформаційних технологій. Розвиток процесів комп'ютеризації та телекомунікацій.

7. Удосконалення науково-інформаційного забезпечення інноваційної діяльності.

8. Створення бази даних науково-методичного забезпечення діяльності бібліотек [7].

Пріоритетним напрямом інноваційного розвитку бібліотек є методична діяльність, яка відповідає за створення нових інформаційних продуктів і послуг, впровадження нових бібліотечних технологій; методичний моніторинг діяльності бібліотек регіону та прогнозування їхнього розвитку.

Мета науково-методичної діяльності в бібліотечній сфері – досягнення відповідності між існуючими методами бібліотечної діяльності та тими методами, які потрібні для реалізації завдань бібліотеки. Необхідно постійно удосконалювати роботу бібліотек, оскільки рівень їх діяльності знаходяться у протиріччі із суспільними потребами. Час від часу вони перестають відповідати існуючим вимогам, і стає необхідною розробка та впровадження інновацій.

Бібліотека є системою, що постійно розвивається і яка в дійсний час змінюється так швидко, що методисти змушені грати роль швидкої допомоги, займаючись в першу чергу саме змінами, тому нововведення активно знаходить себе методичній діяльності [1].

Науково-методичні служби бібліотек, ураховуючи нові умови та вимоги часу, приступили до пошуку і розвитку нових підходів і принципів своєї діяльності. Стає актуальним створення методичних центрів.

Тенденція посилення наукового потенціалу методичних центрів знайшла відображення у їх назві – «науково-методичний відділ», «науково-методична діяльність». Завдяки методичній діяльності відбувається впровадження досягнень теорії в практику, а практичні успіхи стають надбанням теоретичної думки [1].

Методичні служби та центри стають порадиниками у питанні поліпшення роботи усієї бібліотечної галузі. Сучасна методична робота носить консультативний і рекомендаційний характер.

Основними напрямками методичної діяльності є: методичне консультування; надання практичної допомоги бібліотекам; науково-дослідницька діяльність; аналітична робота; підвищення кваліфікації бібліотекарів; вивчення і розповсюдження передового досвіду та інноваційних форм роботи вітчизняних та зарубіжних бібліотек. В останній час важливим напрямом стає допомога у впровадженні цифрових технологій, рекламна діяльність бібліотеки та PR-технологій та просування бібліотеки у соціальних мережах.

З розвитком інформаційно-комунікаційних технологій відкривається можливість для створення електронних банків даних методичних консультацій та їх оперативного використання.

Важливим аспектом методичного впливу залишається система «зворотнього зв'язку» – відгук бібліотекарів-практиків про результати впровадження тих чи інших рекомендацій.

На сьогоднішній час сучасний методист, щоб успішно виконувати свої функції, спрямовані на інноваційний розвиток бібліотечної діяльності, повинен мати окрім вищої освіти та досвіду роботи, навички оперативного реагування, володіти методами аналізування та прогнозування, розуміти молодіжні проблеми і шляхи їх вирішення.

Методичні центри сьогодні повинні допомагати бібліотекам перетворити роботу по обслуговуванню читачів на різноманітну та творчу і допомагати не шаблонними рекомендаціями, а індивідуальними, диференційованими порадами, методами експерименту, теоретичними пошуками, оперативною інформацією (в тому числі про інновації).

Для досягнення цієї мети методичні центри мають вирішувати блок таких питань:

- забезпечення функціонування єдиної системи організаційно методичного впливу на бібліотечно-інформаційне обслуговування користувачів у регіоні;
- виявлення, аналіз, узагальнення та поширення досвіду роботи публічних бібліотек;
- вивчення інновацій та запровадження їх у бібліотеках;
- надання консультацій, практична допомога з питань обслуговування; координація діяльності бібліотек усіх систем і відомств;
- наукова-дослідна робота; підвищення професійної компетентності бібліотечних працівників;
- підготовка методичних матеріалів [7].

Методична робота сприяє рішенням багатьох масштабних завдань системного характеру. В умовах розвитку цифрових технологій потреба у використанні загальних методів бібліотечної діяльності суттєво зростає, оскільки для створення електронних бібліотек та здійснення бібліотечної діяльності у віртуальному середовищі необхідні єдині правила, стандарти, технологічні та інші нормативи.

Тому методична діяльність є одним із важливих напрямів інноваційного розвитку бібліотек.

Пошук нових підходів до бібліотечної діяльності сприяє урізноманітненню видів і тематики заходів, підвищенню їх популяризації серед користувачів бібліотеки. Зрозуміло, що в своїй роботі бібліотека не зможе обійтись без традиційних презентацій, зустрічей, оглядів, днів інформації. Але нові методи і форми роботи не лише зацікавляють постійних користувачів, але й привернуть увагу нових.

Інновації стають невід'ємною частиною бібліотечного життя. Вони допомагають бібліотечно-інформаційним закладам розробляти нові продукти та запроваджувати нові послуги, формувати позитивний імідж серед суспільства та громади. Тільки рухаючись в ногу з часом, можна бути впевненими, що у бібліотек є шанс вижити на просторах глобалізації та забезпечити якість послуг, удосконаливши модель сучасної бібліотеки. Використання та пошук нових технологій позитивно впливатиме не тільки на хід еволюції бібліотечно-інформаційної діяльності, а й бібліотечної справи в цілому. Тому методична діяльність є одним із стратегічно важливих напрямів роботи бібліотек і повинна стати одним з найголовніших питань сьогодення.

Список використаної літератури

1. Акилина М. И. Методическая деятельность в библиотечной сфере: анализ содержания понятия / М. И. Акилина // Библиотековедение. – 2017. – № 66(3). – С. 247–255.
2. Амеліна Є. Інноваційні послуги сучасних українських бібліотек / Є. Амеліна // Бібліотечна планета. – 2012. – № 1. – С. 14–19.
3. Баюш О. О. Соціокультурні інновації в діяльності наукової бібліотеки (на прикладі ОННБ ім. Горького) / О. О. Баюш // Вісн. Харк. держ. акад. культури. – Харків, 2012. – Вип. 38. – С. 195–204.
4. Великосельська О. М. Інноваційна діяльність бібліотек: теоретичні аспекти та проблеми / О. М. Великосельська // Бібліотека в освітньому просторі : інформ. бюл. – Хмельницький, 2010. – № 10 : Інноваційна діяльність бібліотек вищих закладів освіти Хмельниччини. – С. 6–14.
5. Вергунов В. Інноваційна діяльність – запорука успішного розвитку вітчизняних наукових сільськогосподарських бібліотек / В. Вергунов // Бібл. вісн. – 2014. – № 1. – С. 3–8.
6. Вилегжаніна Т. Інновації – визначальний фактор розвитку бібліотек України / Т. Вилегжаніна // Бібліотечна планета. – 2009. – № 3. – С. 6–9.

7. Малишко Є. Г. Інноваційна діяльність бібліотечних установ: Програми розвитку бібліотечних установ [Електронний ресурс] / Є. Г. Малишко. – Режим доступу : <http://klasnaocinka.com.ua/uk/article/innovatsiina-diyalnist-biblioteknikh-ustanov-.html>.

8. Матлина С. Г. Публичная библиотека. Пути инновационного развития: Избранное / С. Г. Матлина. – С-Пб. : Профессия, 2009. – 568 с.

9. Соцков О. Новый взгляд на новую библиотеку / О. Соцков // Бібл. вісн. України. – 2011. – № 2. – С. 21–23.

10. Чуприна Н. Т. Универсальная библиотека : инновационная деятельность в профессиональной практике / Н. Т. Чуприна – М. : Либерия, 2004. – 117 с. – Серия «Библиотекарь и время. XXI век». – Вып. 13.

УДК 023.5

«ГАРЯЧІ КЛАВІШІ» ЯК ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНОГО СЕРВІСУ

Тищенко Антоніна Анатоліївна,

провідний бібліотекар відділу науково-методичної роботи
Харківської державної наукової бібліотеки ім. В.Г. Короленка

Розглянуто «гарячі клавіші» як засіб удосконалення інформаційно-бібліотечного сервісу.

Ключові слова: бібліотека, бібліотечний сервіс, «гарячі клавіші», користувач, MS Word.

«ГОРЯЧИЕ КЛАВИШИ» КАК СРЕДСТВО УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННО- БИБЛИОТЕЧНОГО СЕРВИСА

Тищенко Антонина Анатольевна,

ведущий библиотекарь отдела научно-методической работы
Харьковской государственной научной библиотеки
им. В.Г. Короленко

Рассматриваются «горячие клавиши» в качестве средства усовершенствования информационно-библиотечного сервиса.

Ключевые слова: библиотека, библиотечный сервис, «горячие клавиши», пользователь, MS Word.